

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **1/ V.S.**, nar. X., S.B., žalobcu **2/ Mgr. Š.S.**, nar.X., V. a žalobcu **3/ Ing. E.K.**, nar.X., H., B., všetci zastúpení advokátkou JUDr. M.G., A., B. proti žalovanému Z., n.o., N.S., IČO: X., o **zaplatenie 1 500 000,-- Sk**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod spisovou značkou 7Cb/231/2006, na dovolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. novembra 2007, č.k. 15Cob/210/2007-179, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. novembra 2007, č.k. 15Cob/210/2007-179 sa **z r u š u j e** a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Topoľčany rozhodnutím z 30. apríla 2007 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ istinu 490 000,-- Sk, žalobcovi 2/ istinu 535 000,-- Sk a žalobcovi 3/ istinu 475 000,-- Sk každému spolu so 14,5% ročným úrokom z omeškania od 28. júla 2006 do zaplataenia a na účet ich právnej zástupkyňi 172 233,-- Sk náhradu trov konania.

Rozhodol tak s nasledovným odôvodnením. Žalobcovia sa pôvodne samostatnými návrhmi podanými proti žalovanému domáhali zaplataenia sumy v celkovej výške 1 500 000,-- Sk spolu s úrokom z omeškania a náhrady trov konania z dôvodu, že žalovaný im nevrátil zálohové splátky, ako to bolo dojednané v zmluve o vklade z 22. marca 2004. Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobcovia na základe zmluvy o vklade poskytli žalovanému peňažné prostriedky ako zálohové splátky na kúpu nehnuteľnosti v obci T.. Skutočnosť, že uvedené finančné prostriedky boli poukázané, bolo preukázané výpismi z účtov, podľa ktorých na účet žalovaného bol dňa 22. marca 2004 vykonaný vklad v sume

1 500 000,-- Sk. Následne táto suma bola poukázaná ako časť kúpnej ceny za nehnuteľnosť v T. dňa 29. marca 2004 na účet označený predávajúcim. V zmysle zmluvy o vklade mali byť zálohové splátky vrátené hneď po poukázaní finančnej splátky zo schváleného úveru zo S. pobočky v N.. K prevodu nehnuteľnosti došlo na základe kúpnej zmluvy z 29. marca 2004 uzavretej medzi J.K. ako predávajúcim a neziskovou organizáciou S. ako kupujúcim. Kúpna cena za nehnuteľnosť bola stanovená znaleckým posudkom vo výške 4 124 500,-- Sk, zaplatená bola len vo výške 2 124 500,-- Sk a ešte mala byť doplatená kúpna cena vo výške 2 000 000,-- Sk, čo však právny nástupca S., n.o., Z., n.o. nebola schopná doplatiť. Preto sa žalovaný s predávajúcim dohodli, že nehnuteľnosť bude predávajúcemu vrátená a predávajúci vráti doteraz zaplatenú kúpnu cenu. Nakoľko však predmetnú nehnuteľnosť žalovaný zaťažil zriadením záložného práva, nebolo možné, aby žalovaný vrátil žalobcom peniaze. Žalobcovia žalovaného vyzvali na vrátenie finančných prostriedkov, na čo žalovaný ich pohľadávku uznal s tým, že nedisponuje voľnými finančnými prostriedkami. Tvrdenie žalovaného, že malo ísť o vklad do neziskovej organizácie nebol preukázané. Skutočnosť, že išlo o poskytnutie finančných prostriedkov žalobcami potvrdili aj svedkovia. Súd vzhľadom k uvedeným skutočnostiam podanému návrhu ako dôvodnému vyhovel keďže dospel k záveru, že žalovaný nesplnil svoju povinnosť vrátiť zálohové splátky riadne a včas. Tým porušil povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o vklade z 22. marca 2004 a žalobcovia tak dôvodne požadovali vrátenie nimi vložených finančných prostriedkov vrátane úrokov z omeškania.

O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobu zamietol. Namietal, že zmluvu o vklade z 22. marca 2004 pokladá za zmluvu o vklade do neziskovej spoločnosti napriek tomu, že zvýšenie vkladu nebolo oznámené príslušnému registru. Tejto spoločnosti úver nebol poskytnutý, ani zrejme nebol žiadaný. Neexistuje právny titul na vrátenie sumy 1 500 000,-- Sk a nie je možné ani nárokovať príslušenstvo - úrok z omeškania, nakoľko ešte neuplynula dohodnutá doba na vrátenie finančných prostriedkov.

Na základe odvolania žalovaného (č.l. 133) Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) zmenil podľa § 220 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalobu zamietol. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodol tak s nasledovným odôvodnením. Z obsahu zmluvy o vklade z 22. marca 2004 vyplýva, že žalobcovia vložili neziskovej organizácii S. ako zálohovú splátku celkom sumu 1 500 000,-- Sk. Nejde o zmluvu ako dvojstranný právny úkon, keďže na druhej strane absentuje druhý účastník tohto právneho vzťahu. Zo strany žalobcov teda ide o jednostranný

právny úkon, od ktorého nemožno v zmysle ustanovenia § 489 a § 494 Občianskeho zákonníka vyvodiť vznik platného záväzku žalovaného plniť žalobcom. Navyiac samotní žalobcovia podmieňovali vrátenie splátky až po poukázaní finančnej splátky zo schváleného úveru v S. pobočke v N., k čomu však nedošlo. Doposiaľ teda ani nenastala eventuálna splatnosť „pohľadávky“ žalobcov voči žalovanému. Uznať je možné len existujúcu pohľadávku. V tomto prípade teda pohľadávka žalobcov musela reálne existovať v čase rozhodnutia správnej rady neziskovej organizácie S. z 27. mája 2004, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení tohto subjektu bez likvidácie s tým, že majetok, práva, povinnosti a záväzky v súlade so schválenou zmluvou o zlúčení z 27. mája 2004 prechádzajú na žalovaného ako právneho nástupcu. Toto však zo strany žalobcov v konaní nebolo preukázané a ostatne to ani nevyplýva z osobitného právneho predpisu zák. č. 213/97 Z.z. o neziskových organizáciách. Podľa § 16 ods. 1,2 tohto zákona správna rada môže rozhodnúť o zlúčení alebo splynutí neziskovej organizácie s inou neziskovou organizáciou alebo nadáciou. Pri zlúčení prechádza majetok zrušenej neziskovej organizácie na neziskovú organizáciu alebo nadáciu, s ktorou sa nezisková organizácia zlúčila. Pojem majetok neziskovej organizácie je potom obsahovo vymedzený v ustanovení § 29 ods. 2 citovaného zákona. Toto ustanovenie však eventuálne záväzky neziskových organizácií nezaraďuje do ich majetku. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v danom prípade došlo k postupu podľa § 531 - 534 Občianskeho zákonníka (prevzatie dlhu, prístupenie záväzku), ani k naplneniu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia žalovaného podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Žiadnu zmluvu o vklade ako dvojstranný právny úkon s právnym predchodcom žalovaného neuzavreli. Nepreukázali, že z ich jednostranného právneho úkonu vznikol záväzok žalovanému zaplatiť im uplatnenú pohľadávku. Nepreukázali, že právnemu predchodcovi žalovaného poskytnú zálohu v uplatnenej výške 490 000,-- Sk, 535 000,-- Sk a 475 000,-- Sk. Z vyjadrení účastníkov len vyplýva, že dňa 22. marca 2004 vložil žalobca 2/ ako štatutárny zástupca na bežný účet S., n.o. sumu 1 501 000,-- Sk bez uvedenia účelu (nie teda požadovanú sumu 1 500 000,-- Sk, čo vyplýva i z dokladu na č.l. 117 spisu). Preto podľa § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 1 O.s.p. V konaní úspešnému žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože žalovaný si trovy nevyčísľil (§ 151 ods. 1, 2 O.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ až 3/ dovolanie (č.l. 182). Namietali, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Predovšetkým namietali nesprávne právne posúdenie zmluvy o vklade, lebo účastník konania

podpísaný na zmluve Mgr. Š.S., bol v čase jej podpisu štatutárnym zástupcom právneho predchodcu žalovaného. Ten požiadal ostatých účastníkov aby na preklenie finančnej tiesne organizácie požičali prostriedky na zakúpenie nehnuteľnosti, nakoľko sa jednalo o výhodnú kúpu. Mal za to, že existencia pohľadávky ako aj jej výška bola prvostupňovým súdom preukázaná, preto uznanie pohľadávky zo strany žalovaného je riadnym uznaním. Potom sa predpokladá, že dlh v čase uznania trval. Existencia pohľadávky bola žalobcami pred prvostupňovým súdom jednoznačne preukázaná. Podľa vyjadrenia T. v N. bolo vložené na účet S. n.o. za účelom zálohovej platby na kúpu nehnuteľnosti T., suma 1 500 000,-- Sk, dňa 29. marca 2004. Sumu vkladal Mgr. S., ktorý bol v tom čase štatutárnym zástupcom. Žalovaný nemal v čase, keď sa splatila splátka 1 500 000,-- Sk na nákup predmetnej nehnuteľnosti žiadne finančné prostriedky len tie, ktoré mu požičali žalobcovia. Žiadali, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť. Mal za to, že listina nazvaná ako zmluva o vklade je len jednostranný právny akt, ktorý nie je možný kvalifikovať za zmluvu ako dvojstranný právny úkon. Tvrdenie žalobcu, že Mgr. Š.S. ako zakladateľ vystupoval pri tomto úkone súčasne ako štatutárny zástupca spoločnosti S., n.o., sa zakladá len na domnienke žalobcu. Chýbajú identifikačné údaje o spoločnosti ako aj o štatutárnom zástupcovi. Ďalej poukázal na vyjadrenie T. v N. , na ktoré sa odvoláva žalobca s tým, že toto vyjadrenie sa netýka predmetu veci a zároveň sa nezakladá na skutočnosti, lebo dňa 29. marca 2004 na účet S., n.o. neboli vložené žiadne finančné prostriedky. Zákonnou podmienkou bezdôvodného obohatenia je získanie majetkového prospechu plnením bez právneho dôvodu. Táto zákonná podmienka v tomto prípade nie je naplnená, a preto namietal žalobcove tvrdenia o získaní bezdôvodného obohatenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.) po zistení, že dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu stanovenom § 242 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je opodstatnené.

Žalobcovia právo na zaplatenie (vrátenie) istín spolu v sume 1 500 000,-- Sk odvodili z písomnosti z 22. marca 2004 označenej ako zmluva o vklade (č.l. 3). Dovolací súd sa stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že z tejto písomnosti nevyplýva prejav vôle zúčastnených subjektov, žalobcov, uzavrieť s inou osobou (fyzickou príp. právnickou) zmluvu o poskytnutí peňažných prostriedkov (zmluvu o pôžičke) ako dvojstranný právny úkon. Ide však o dohodu medzi týmito subjektmi poskytnúť neziskovej spoločnosti S.

peňažné prostriedky na kúpu nehnuteľnosti. Vyplýva to zo záhlavia tohto dokumentu v znení: „...na odkúpenie nehnuteľnosti T. - na využívanie služieb neziskovej organizácie S.,“. Je tiež uvedené, že táto záloha bude vrátená hneď po poukázaní finančnej splátky zo schváleného úveru zo S.. Z tejto dohody nevyplýva povinnosť žalovaného vrátiť zálohovú splátku. Teda z tejto dohody nemožno priamo odvodiť právo žalobcov voči žalovanému na vrátenie uplatnených peňažných pohľadávok.

Z obsahu žaloby a písomných podaní žalobcov vyplýva, že sa svojho nároku domáhajú z titulu bezdôvodného plnenia. Z vyššie uvedenej dohody je zrejmé, že požadovanú istinu sa dohodli poskytnúť právnomu predchodcovi S., neziskovej organizácii na kúpu nehnuteľnosti T. (zapísanej na liste vlastníctva č. X. k.ú. T.) od predávajúceho M.K.. Žalobca 2/ Mgr. Š.S. v čase uzavretia tejto dohody bol štatutárnym zástupcom S., n.o. so sídlom T. a žalobcovia 1/ a 3/ boli členmi správnej rady tejto organizácie. Z uvedeného možno vyvodíť ich záujem poskytnúť zálohu ako pôžičku tejto organizácie na kúpu nehnuteľnosti, v ktorej mala svoje sídlo.

Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania zistil, že na účet S., n.o. (č.l. 117) bola 23. marca 2004 vložená suma 1 501 000,-- Sk. Z listu štatutárneho zástupcu tejto organizácie zo 14. augusta 2006 adresovaného žalobcom je nepochybné, že túto istinu poskytli žalobcovia. Žalovaný v konaní nepreukázal, že odosielateľom vlozenej istiny bol niekto iný.

Ďalej bolo preukázané, že 29. marca 2004 bola na účet, ktorý oznámil vlastník a predávajúci nehnuteľnosti T. J.K., bytom T. kupujúcemu S., n.o. v kúpnej zmluve z 29. marca 2004 (č.l. 104) pripísaná suma 1 500 000,-- Sk z účtu S., n.o.

Je nepochybné že ku kúpe nehnuteľnosti nedošlo. Kupujúci nemal k dispozícii peňažné prostriedky dohodnuté v kúpnej zmluve, pretože úver im nebol poskytnutý.

Podľa názoru odvolacieho súdu odpadnutím účelu, na ktorý žalobcovia S., n.o. poskytli peňažné prostriedky, teda ak sa nestali časťou kúpnej ceny nehnuteľnosti T., tak žalobcovia boli oprávnení, aby táto organizácia im poskytnuté prostriedky vrátila. Nesplnením účelu, na ktorý boli poskytnuté, ich držala bez právneho dôvodu, teda bezdôvodne sa obohatila na úkor žalobcov.

Na základe požiadavky žalobcov, adresovanej žalovanému na vrátenie zálohových platieb, žalovaný (štatutárny zástupca) listami zo 14. augusta 2006 žalobcom oznámil, že ich pohľadávku uznáva. Súčasne im oznámil, že z dôvodu zlúčenia S., n.o. T. s ich organizáciou prevzal aj peňažnú pohľadávku zo zmluvy o vklade, na základe ktorej vložili peňažné čiastky žalovanému na odkúpenie nehnuteľnosti v T. č. X. Uvedeným listom došlo k uznaniu dlhu

podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Tým bola založená právna domnienka o existencii dlhu v čase uznania.

Podľa § 451 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Základným predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia je vznik majetkového prospechu u obohateného, pričom dôkazné bremeno o existencii bezdôvodného obohatenia znáša postihnutý. Z vyššie uvedeného vyplýva, že nezisková organizácia S. prijatím istiny od žalobcov a ich nevrátením, získala bezdôvodné plnenie, ktoré musí vydať. Teda tejto organizácii vznikol voči žalobcom peňažný záväzok.

Žalovaný tvrdil, že záväzok z uznania dlhu jeho právneho predchodcu S., n.o. T. neprevzal. Toto tvrdenie si odvolací súd osvojil s poukazom na zákon o neziskových organizáciách.

Podľa obsahu spisu správna rada S., nezisková organizácia, T. č. 550 podľa § 16 ods. 1 zákona č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby, prijala 27. mája 2004 uznesenie o zlúčení s inou neziskovou organizáciu Z., N.S. (č.l. 70). Tieto organizácie 27. mája 2004 uzavreli dohodu o zlúčení k tomuto dňu (č.l. 54). V článku III. bod. 2. dohodli, že nezisková organizácia Z., N.S. preberá všetky záväzky neziskovej organizácie S., vrátane hnutel'ného a nehnuteľného majetku. Zmluvu podpísali zástupcovia S., n.o. a okrem iných tiež žalobcovia.

Právoplatnosťou rozhodnutia Krajského úradu v Nitre z 25. júna 2004 č. 2004/04769 došlo k výmazu S., n.o. T. z registra neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby vedenom Krajským úradom v Nitre.

Z uvedeného nepochybne vyplýva, že okrem toho, že pri zlúčení prešiel majetok zrušenej neziskovej organizácie S. na neziskovú organizáciu Z., s ktorou sa nezisková organizácia zlúčila (§ 16 ods. 2 zákona č. 213/1997 Z.z.), prešiel na túto organizáciu aj záväzok, ktorý je predmetom sporu.

Dovolací súd vo veci samej o zapltenie istiny 1 500 000,-- Sk dospel k inému právnomu záveru ako súd odvolací v napadnutom rozhodnutí. Odvolací súd keďže uplatnený nárok o zapltenie istiny nepokladal za odôvodnený, neposúdil v konaní dôvodnosť uplatneného príslušenstva k týmto peňažným pohľadávkam. V tejto napadnutej časti nebol zistený skutkový stav.

Preto podľa § 243b ods. 2 O.s.p. v znení platnom v čase vydania tohto rozhodnutia Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd odvolací aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2008

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.